

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/103/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113231815
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3113231815.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho, sudkyne JUDr. Gabriely Janákovovej a sudkyne Mgr. Zuzany Holúbkovej v spore žalobkyne K. F., štátnej občianky SR, bytom I. XX/XX, R. A., právne zastúpenej JUDr. U. H., proti žalovanej JUDr. O. N., notárke, so sídlom H. C. XXXX, T., právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. U. F., s.r.o., so sídlom J. S. XX, D. nad D., IČO XX XXX XXX, za účasti intervenienta na strane žalovanej O. - I. poisťovňa, a.s., A. rad 4, D., IČO XX XXX XXX, o zaplatenie 26.433,17 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 27. októbra 2016, č. k. 15C/173/2013-174, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalovaná má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.
- III. Intervenientovi na strane žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala náhrady škody od žalovanej, pretože ako notárka spísala žalobkyni a jej exmanželovi dohodu o vyporiadaní BSM vo forme notárskej zápisnice, pričom sa jednalo o neplatný právny úkon, pretože v čase spísania dohody nebol rozsudok o rozvode manželstva právoplatný. Podstatou dohody o vyporiadaní BSM bolo, že žalobkyňa nadobudne do výlučného vlastníctva byt, oproti čomu sa vzdala práva na náhradu toho, čo bolo z majetku v BSM vynaložené na výlučný majetok exmanžela (výplata jeho súrodencov z dedičstva). Pre neplatnosť dohody o vyporiadaní BSM sa však žalobkyňa nestala výlučnou vlastníčkou bytu, ale spoluvlastnícky podiel na ňom, o ktorý pre neplatnosť dohody prišla, si musela následne kúpiť, čím jej vznikla žalovaná škoda. Súd prvej inštancie žalobu zamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovanej. Mal za preukázané, že k tvrdenému porušeniu povinností žalovanou malo dôjsť pri výkone verejnej moci, ktorou je podľa dôvodovej správy k § 4 ods. 4 zák. č. 323/1992 Zb. výkon notárskej činnosti, teda v zmysle § 3 ods. ods. 1 písm. a) zák. č. 323/1992 Zb. aj spisovanie a vydávanie listín o právnych úkonoch. Podľa súdu prvej inštancie bolo tvrdené pochybenie žalovanej ako notára potrebné právne posúdiť ako spôsobenie škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci nesprávnym úradným postupom. Pasívne legitimovaným subjektom, voči ktorému má byť uplatnený nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci pritom môže byť v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. len štát. Keďže návrh žalobkyne odôvodnený skutočnosťami založenými na výkone notárskej činnosti žalovanej smeruje priamo voči žalovanej, znamená to, že smeruje voči subjektu, ktorý v konaní nie je pasívne legitimovaný. Zhrnul základný dôvod zamietnutia žaloby súd prvej inštancie.

2. Vychádzajúc zo skutkového zistenia, že žalobkyňa a jej exmanžel vyhlásili pred spísaním notárskej zápisnice o vyporiadaní BSM, že sú rozvedení, považoval súd prvej inštancie žalobu za nedôvodnú aj preto, že ustanovenie § 36 ods. 1 zák. č. 323/1992 Zb. platné v čase spísania notárskej zápisnice neukladalo notárom povinnosť odmietnuť vykonanie požadovaného úkonu ale iba možnosť jeho odmietnutia. Postupom žalovanej, ktorá vychádzajúc z vyhlásenia o zániku manželstva spísala notársku zápisnicu o vyporiadaní BSM, preto nedošlo k tvrdenému nesprávnemu úradnému postupu žalovanej porušením jej právnej povinnosti. Aj nedostatok porušenia právnej povinnosti, ako základný predpoklad vzniku škody, by tak bol podľa súdu prvej inštancie dôvodom pre zamietnutie žaloby.

3. Súd prvej inštancie konštatoval na strane žalobkyne aj porušenie prevenčnej povinnosti podľa § 415 OZ, pretože si do dedičstva po exmanželovi neprihlásila pohľadávku, ktorá tu pre neplatnosť dohody o vyporiadaní BSM mala ďalej byť, a to právo na výplatu toho, čo bolo zo spoločného vynaložené na výlučný majetok exmanžela (výplata súrodencov z dedičstva). To napriek tomu, že v dedičskom konaní na to bola vyzývaná.

4. Za dôvodnú považoval súd prvej inštancie aj vznesenú námietku premlčania, pretože žalobkyňa musela nadobudnúť vedomosť o absolútnej neplatnosti notárskej zápisnice sp. zn. R. zo dňa 05.11.2008 najneskôr 30.08.2010, nakoľko sa v uvedený deň v dedičskom konaní po exmanželovi sama telefonicky domáhala predĺženia lehoty na predloženie listinných dôkazov preukazujúcich výšku výplaty dedičov po nebohom exmanželovi (resp. najneskôr z dožiadania zo dňa 22.12.2010, doručeného jej dňa 27.12.2010 a výzvy zo dňa 27.01.2011). Dvojročná premlčacia doba (subjektívna) podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka uplynula podľa súdu prvej inštancie dňa 30.08.2012 (resp. najneskôr 27.01.2013). Trojročná premlčacia doba (objektívna) podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka plynúca odo dňa spísania notárskej zápisnice sp. zn. N XXX/XXXX, Nz XXXXX/XXXX (05.11.2008), uplynula dňa 05.11.2011. Žalobkyňa tak podala žalobu po uplynutí premlčacej doby, keďže žalobu podala dňa 12.11.2013.

5. Úspešnej žalovanej priznal súd prvej inštancie nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP. Intervenientovi na jej strane nárok na náhradu trov konania nepriznal, pretože si ho neuplatnil.

6. Proti rozsudku podala odvolanie žalobkyňa, ktorá namietala nesprávne právne posúdenie veci a nesprávne skutkové zistenia. Napadnuté rozhodnutie žiadala zmeniť a žalobe vyhovieť. Zamietnutie žaloby pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie považovala žalobkyňa za nesprávne, pretože svoj nárok nezakladala na nesprávnom úradnom postupe žalovanej, ktoré slovné spojenie viac krát použil súd prvej inštancie, ale žaloba bola založená na porušení povinnosti podľa § 36 ods. 1 notárskeho poriadku. Toto porušenie povinnosti notára spočívalo v tom že žalovaná neodmietla vykonať úkon, pokiaľ mala vedomosť, že by odporoval zákonu. Sama žalovaná v konaní potvrdila, že mala vedomosť o tom, že v deň spísania notárskej zápisnice o vyporiadaní BSM došlo len k vyhláseniu rozsudku o rozvode manželstva, a že žalobkyňa s exmanželom sa vzdali odvolania. Právoplatným rozsudkom nedisponoval v čase spísania dohody o vyporiadaní BSM ani jeden z bývalých manželov. Žalovaná tiež uviedla, že poučila žalobkyňu, aby návrh na vklad podala až po právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva, čo je nevyvrátiteľný dôkaz o tom, že žalovaná mala vedomosť, že manželstvo nie je právoplatne rozvedené. Pritom účastníci dohody o vyporiadaní BSM nie sú podľa žalobkyne povinní oznamovať osobe znalej práva, či je ich manželstvo rozvedené právoplatne. Túto skutočnosť musí zistiť notár, pokiaľ spisuje dohodu o vyporiadaní BSM. Žalovaná si rozsudok o rozvode ani nevyžiadala, a za tak závažné porušenie povinností musí zodpovedať osobne a zodpovednosť nemôže preberať štát. Súd prvej inštancie nezobral podľa žalobkyne do úvahy ani názor Krajského súdu v Trenčíne vyjadrený v uznesení zo dňa 21. 8. 2013 v konaní 17 Co 218/2012, kde súd konštatoval, že žalobkyňa nespôsobilá neplatnosť právneho úkonu - dohody o vyporiadaní BSM, a že práve ona postupovala s potrebnou starostlivosťou, keď o spísanie dohody požiadala osobu znalú práva.

7. Za nesprávne považovala žalobkyňa aj závery súdu prvej inštancie ohľadom premlčania práva. Pri posúdení začiatku plynutia premlčacej doby podľa § 106 ods. 1 OZ je podľa žalobkyne významná skutočná vedomosť poškodeného, nie len jeho možnosť dozvedieť sa významné skutočnosti pre uplatnenie práva. Významné je, že táto vedomosť sa musí týkať vedomosti o škode a nie o protiprávnom úkone či škodovej udalosti a vedomosti o tom, kto za škodu zodpovedá. Vzhľadom na to začala subjektívna premlčacia doba žalobkyňi plynúť až odo dňa právoplatnosti rozsudku OS TN vo veci 14C/17/2011-74 zo dňa 29.02.2012, teda od dňa 27.06.2012, kedy reálne došlo k ukráteniu majetku žalobkyne.

8. V závere odvolania žalobkyňa namietala, že pre funkciu žalovanej ako súdneho komisára v dedičských veciach OS TN mali byť z prejednávania a rozhodovania vecí vylúčení nielen sudcovia dedičského oddelenia, ale aj ostatní sudcovia súdu prvej inštancie. Žalobkyňa poukázala aj na prieťahy v konaní. Potvrdením zaujatosti súdu je podľa žalobkyne i doslovný prepis tvrdení a podaní žalovanej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Naopak vo vyjadreniach žalobkyne používal pojem nesprávny úradný postup, ktorý však žalobkyňa nikdy nepoužila.

9. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny z dôvodov uvedených vo vyjadrení k odvolaniu doručenom žalobkyňi aj intervenientovi.

10. Intervenient na strane žalovanej sa s jej vyjadrením stotožnil a rovnako aj on žiadal napadnuté rozhodnutie potvrdiť.

11. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v zmysle ust. § 378 a nasl. CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť podľa § 387 CSP.

12. V prvom rade nie je dôvodný odvolací dôvod založený na procesnom pochybení spočívajúcom v rozhodnutí zaujatým sudcom. O zaujatosti sudcov OS TN bolo rozhodnuté na začiatku konania rozhodnutím KS v TN zo dňa 10.3.2014, č.k. 4NcC/10/2014-52, v ktorom krajský súd konštatoval, že okrem iných nie je zaujatá ani sudkyňa JUDr. C. J., ktorá vo veci konala a rozhodla napadnutým rozhodnutím. Zaujatosť súdu prvej inštancie namietanú v odvolaní z tých istých dôvodov, o ktorých KS v TN už rozhodoval uvedeným rozhodnutím, preto nemožno považovať za opodstatnene uplatnený odvolací dôvod.

13. Z hľadiska vecnej správnosti však nepovažuje odvolací súd za správny záver súdu prvej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej ako notárky.

14. Podľa § 40 ods. 1 zák. č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti, ak osobitný zákon (514/2003 Z.z.) neustanovuje inak, notár zodpovedá za škodu tomu, komu ju spôsobil on alebo jeho zamestnanec v súvislosti s činnosťou podľa tohto zákona.

15. Vzhľadom na principiálne identické znenie § 33 ods. 1 exekučného poriadku v znení účinnom do 31.3.2017 (Ak osobitný zákon (514/2003 Z.z.) neustanovuje inak, exekútor zodpovedá za škodu tomu, komu ju spôsobil on alebo jeho zamestnanec v súvislosti s činnosťou podľa tohto zákona.), je aj na posúdenie zodpovednosti notára použiteľné rozhodnutie NS SR zo dňa 22.6.2016 vo veci 3Cdo 129/2015. V ňom Najvyšší súd SR uvádza: „Pokiaľ ide o vzájomný vzťah medzi zodpovednosťou exekútora podľa § 33 ods. 1 Exekučného poriadku a zodpovednosťou štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. treba uviesť, že zodpovednosť exekútora za škodu pri výkone funkcie exekútora je širšia ako podľa zákona č. 514/2003 Z.z. (porovnaj napr. II. ÚS 165/2012, IV. ÚS 607/2013). Exekučný poriadok ani zákon č. 514/2003 Z.z. priamo nestanovujú prioritu alebo výlučnosť zodpovednosti za škodu podľa niektorého z nich; obe zodpovednosti stoja vedľa seba. Z ich dikcie možno vyvodiť, že za škodu spôsobenú exekútorom pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu (činnosti uvedené v ustanoveniach § 29 až § 194 Exekučného poriadku), zodpovedá vedľa štátu (s následným právom regresu) rovnako sám exekútor, a to za podmienok uvedených v § 33 ods. 1 Exekučného poriadku. K podobným záverom dospel Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 289/2008 a tiež najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 75/2015“.

16. Aplikujúc uvedené závery aj na identicky upravenú zodpovednosť notára za škodu spôsobenú pri výkone notárskej činnosti je potrebné považovať záver súdu prvej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej za nesprávny. Ako vyplýva z uvedeného rozhodnutia NS SR, žaloba mohla smerovať aj voči žalovanej.

17. Napriek uvedenému pochybeniu však bol správny záver o premlčaní práva, ktorým súd prvej inštancie tiež zdôvodnil zamietnutie žaloby. Bez ohľadu na skutočnú vedomosť žalobkyne o škode, ktorá by bola potrebná pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 1 OZ, došlo k premlčaniu práva v objektívnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 106 ods. 2 Občianskeho

zákonníka. Ako správne uviedol súd prvej inštancie, trojročná premlčacia doba uplynula tri roky po spísaní predmetnej notárskej zápisnice, teda dňa 5.11.2011 a žaloba podaná dňa 12.11.2013 tak bola podaná neskoro.

18. Odhliadnuc od premlčania práva ako dostatočného dôvodu pre zamietnutie žaloby, je v danom prípade otázna existencia skutočnej škody. Dôsledkom neplatnosti dohody o vyporiadaní BSM totiž nebolo len to, že žalobkyňa nenadobudla výlučné vlastníctvo k bytu (polovicu bytu), ale aj to, že jej ostalo zachované protiplnenie, teda právo na náhradu toho, čo bolo z BSM vynaložené na výlučný majetok exmanžela. Úbytok v majetkovej sfére žalobkyne, ktorý by sám o sebe definíciu skutočnej škody spĺňa, nastal. Nastal však súčasne aj tomu zodpovedajúci nárast v podobe práva na náhradu investície z BSM, a preto vo výsledku možno o skutočnej škode sotva uvažovať. Škodou sa úbytok v podobe polovice bytu nestal ani v dôsledku toho, že nebolo realizované právo žalobkyne na protiplnenie v podobe náhrady investície vynaloženej z BSM na výlučný majetok exmanžela.

19. Vzhľadom na uvedené bolo napadnuté rozhodnutie vo výroku vecne správne a odvolací súd ho preto potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní plne úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Intervenientovi v odvolacom konaní trovy nevznikli. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e p r í p u s t n é .**

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať dovolanie za podmienok stanovených v ust. § 419 až § 425 CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.